

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๒๑๖๙

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลมีสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๗๐ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓
๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๔๗๕๓ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒
๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๓๖๖๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๙๖๐๙ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘
๕. คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.๒๓๓/๒๕๕๗ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการรับจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน เพื่อให้จังหวัดแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอในเขตพื้นที่ถือปฏิบัติ ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่อ้างถึง ข้อ ๑ - ข้อ ๔ นั้น

กรมการปกครองได้รับแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๒๔๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยให้สำนักทะเบียนทุกแห่งใช้แนวทางตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดง ที่ อ.๒๓๓/๒๕๕๗ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่อ้างถึงข้อ ๕ เป็นแนวทางปฏิบัติในการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการก่อตั้งครอบครัว

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การบริการประชาชนด้านการจดทะเบียนสมรสซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำทุจริตในการจดทะเบียนสมรสโดยมีเจตนาพดติกรรมอำพราง อันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.๒๓๓/๒๕๕๗ กรมการปกครองจึงยกเลิกหนังสือกรมการปกครองซึ่งปรากฏตามเอกสารที่อ้างถึง ข้อ ๑ - ข้อ ๔ และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน รายละเอียดดังนี้

๑. กรณีการรับจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๑ ให้ตรวจสอบคำร้องของจดทะเบียนสมรส (คร.๑) ว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และให้ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลสัญชาติไทย และหนังสือเดินทางของบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๒ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้องของจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายว่า เป็นไปตามเงื่อนไขการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๑ โดยให้ตรวจสอบหนังสือรับรองของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของผู้ร้อง หรือจากองค์การที่รัฐบาลประเทศนั้นมอบหมาย ซึ่งหนังสือรับรอนั้นอย่างน้อยจะต้องระบุในเรื่องสถานภาพการสมรสของผู้ยื่นคำร้องว่า ผู้ยื่นคำร้องมิได้มีคู่สมรสอยู่ก่อน

๑.๓ ให้นายทะเบียนสอบปากคำผู้ร้องของจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายไว้โดยละเอียดตามแบบ ปค.๑๔ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องของจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายมิได้มีเจตนาพฤติกรมอำพรางในการจดทะเบียนสมรส

๒. กรณีคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือบุคคลผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนร้องขอจดทะเบียนสมรสกับบุคคลสัญชาติไทย

๒.๑ ให้ตรวจสอบคำร้องของจดทะเบียนสมรส (คร.๑) ว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และให้ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนและบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบัตรประจำตัวบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนแล้วแต่กรณีของผู้ยื่นคำร้องของจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่าย

๒.๒ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้องจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายว่า เป็นไปตามเงื่อนไขการสมรส มาตรา ๑๔๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ตรวจสอบรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยและบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำร้องมิได้มีคู่สมรสอยู่ก่อน

๒.๓ การสอบพยานบุคคลให้การรับรองคุณสมบัติของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย ใช้พยาน ๒ คน ควรเป็นพยานของคู่สมรสฝ่ายละ ๑ คน ที่รู้จักคุ้นเคยกับคู่สมรสเป็นอย่างดี

๓. ให้นายอำเภอและผู้อำนวยการเขตปฏิบัติหน้าที่ นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนเขต แล้วแต่กรณี ปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนในการรับจดทะเบียนสมรส ระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนด้วยตนเอง แต่หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ นายทะเบียนได้ ให้มอบหมายปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารงานปกครอง หรือปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานทะเบียนและบัตร และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหรือหัวหน้าฝ่ายทะเบียนแล้วแต่กรณี เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน โดยมีกำหนดระยะเวลาแน่นอน

๔. กรณีนายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสมรส

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนเขต ได้รับคำร้องของจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ผู้ยื่นคำร้องของจดทะเบียนสมรสนำมาแสดง ประกอบข้อกฎหมาย

(๓)

หากพิจารณาเห็นว่าคำร้องของจดทะเบียนสมรสนั้น มีเจตนาพฤติกรมอำพราง ก็ให้ใช้ดุลพินิจในการไม่รับจดทะเบียนสมรสดังกล่าว และชี้แจงเหตุผลในการใช้ดุลพินิจให้ผู้ยื่นคำร้องของจดทะเบียนสมรสทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องของจดทะเบียนสมรสทราบว่า ผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อศาลได้ตาม มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือสามารถนำคดีฟ้องต่อศาลปกครองตาม มาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอทุกแห่งในเขตพื้นที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

รียัตำววจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐ ๒๗๔๑ ๗๐๑๗ - ๑๔

โทรสาร ๐ ๒๗๔๑ ๗๐๑๔